

Γ. Π. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΗΜΕΡΑΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

ΣΚΕΝΔΕΡΜΠΕΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ
ΤΥΠΟΙΣ: "ΠΥΡΣΟΥ,, Α. Ε.
61, ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ, 61
1931

38/2

ΕΙΕ
ΚΙΜ Α

38

55961
10/9/2014
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

Γ. Π. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

* ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΒΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΒΟΥΓΩΝΙΟΥ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΗΜΕΡΑΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

Ἐντυπώσεις δεκαπενθήμερου ἔκ-
δρομῆς ἐπ' εὐκαιρία τοῦ ἐν Τι-
ράνοις Βαλκανικοῦ Συνεδρίου.

ΑΘΗΝΑΙ
ΤΥΠΟΙΣ: "ΠΥΡΣΟΥ,, Α. Ε.
61, ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ, 61
1931

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

Ἀποτελεῖ εὐγενῆ καὶ ἐξόχως πρακτικὴν ἔμπνευσιν ἡ ὑπὸ τῶν φίλων τῆς εἰρήνης ριφθεῖσα ἰδέα τῆς Βαλκανικῆς Διασκέψεως μὲ σκοπὸν τὴν προσέγγισιν καὶ συναδέλφωσιν ὅλων τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου, τοὺς ὁποίους ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἐχώριζαν μίση ἄσπονδα, δημιουργοῦντα αἱματηροτάτους ἀγῶνας πρὸς ἐπικράτησιν καὶ ἐπίτευξιν τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀποκαταστάσεως.

Τερματισθέντων ὅμως τῶν σκληρῶν καὶ ἐξαντλητικῶν τούτων ἀγῶνων κατόπιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου, οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ ἀπεφάσισαν, ρίπτοντες λήθην εἰς τὸ παρελθὸν ἢ θάπτοντες βαθεῖα εἰς τὴν ψυχὴν των τὴν εὐλογον δυσφορίαν, οἱ μὲν ὅτι δὲν ἐπέτυχον τὴν εἰς ἀκέραιον ἐκπλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν των βλέψεων, ἄλλοι δέ, τουναντίον, ὅτι ἔχασαν καὶ τμῆμα τοῦ ἐθνικοῦ των ἐδάφους, ἀπεφάσισαν, λέγω, νὰ τείνουν φιλίαν πρὸς ἀλλήλους χεῖρα, ἐπιδιώκοντες δι' εἰρηνικῶν μέσων, ἀμοιβαίων ὑποχωρήσεων καὶ εἰλικρινοῦς συνεννοήσεως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν πρώτιστά σχέσεων αὐτῶν διὰ τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης εἰς ἔργα προόδου καὶ πολιτισμοῦ.

Τῶν προσπαθειῶν τούτων ἡγήθη ὁ διαπρεπὴς πολιτευτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως κ. Ἀλ. Παπαναστασίου ὅστις, ἀπὸ ἀνθρωπιστικὰ ἐλατήρια κινούμενος, εἰργάσθη μὲ ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς συνδιαλλαγῆς ταύτης τῶν Βαλκανικῶν λαῶν, ἐνάρξεως γενομένης διὰ τῆς συγκροτήσεως τοῦ πρώτου εἰρημιστικοῦ Βαλκανικοῦ Συνεδρίου εἰς Ἀθήνας, τὴν πόλιν, ἐν ἧ φύεται ἡ ἐλαία, τῆς εἰρήνης τὸ σύμβολον.

Ἡ εὐγενὴς καὶ φιλολαϊκὴ αὕτη προσπάθεια εὐαρέστως ἀπήχησε καὶ ἐν Ἑλλάδι, πρῶτοι δὲ οἱ ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἑλληνικῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων Δήμαρχοι καὶ Κοινοτάρχαι ἀπεδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν, τὸ δὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον αὐτῆς, συνελθὸν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων, ἔσπευσε ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐκπροσώπησιν αὐτῆς εἰς τὸ ἐν Τιράνοισι, πρωτευούσῃ τῆς Ἀλβανίας, συγκροτηθὲν Βαλκανικὸν Συνέδριον εἰς διμελῆ ἐπιτροπὴν, ἀποτελου-

μένην ἀπὸ τὸν Δήμαρχον Μεσολογγίου καὶ Γραμματέα τῆς Ἑνώσεως τῶν Δήμων κ. Χρ. Εὐαγγελᾶτον καὶ τὸν ὑποφαινόμενον.

Ἀμφότεροι ἀπεδέχθημεν μὲ εὐγνωμοσύνην τὴν γενομένην εἰς ἡμᾶς τιμὴν, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ γράφων, ὅστις δὲν ἀπέκρυψα αἰσθημα συγκινήσεως, διότι, κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν, ὁμιλῶν τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν, θὰ ἐλάμβανα τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν φίλην χώραν, μεθ' ἧς κοινοὶ δεσμοί, καταγωγῆς, ἐθίμων, ἰδανικῶν καὶ ἀγώνων συνδέουν τοὺς Ἕλληνας.

Ἴδου ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Δημάρχου Ἀθηναίων δι' ἧς μοὶ ἀνεκοινώθη ἡ ἐντολή:

ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. 3229

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1931

Π ρ ὀ ς

Τὸν κ. Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΝ

Δημοτικὸν Σύμβουλον Ἀθηναίων

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Ἀξιότιμε κ. Παρασκευόπουλε,

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσωμεν ὅτι ἡ Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑνώσεως τῶν Δήμων τῆς Ἑλλάδος ὁμοφώνως ἀπεφάσισε νὰ ἀναθέσῃ ὑμῖν τὴν ἐκπροσώπησίν της εἰς τὸ συνεργούμενον ἐν Τιράνοις τῆς Ἀλβανίας Συνέδριον τῶν Βαλκανικῶν ὀργανισμῶν αὐτοδιοικήσεως.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο, ἐκτὸς τῆς ἐρεῦνης τῶν ἀφορώντων τὴν αὐτοδιοίκησιν ζητημάτων, ἀποσκοπεῖ γενικώτερον καὶ τὴν ἐπιδίωξιν στενοτέρας προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὑψηλοῦ τούτου καὶ ὠραίου σκοποῦ μέλλει νὰ ἐξυψώσῃ, ὡς ἀντιλαμβάνεσθε, τὸ γόητρον τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ ὁποία οὕτω τάσσεται πρωτοπόρος τῆς εὐγενεστερας κινήσεως τῆς ἐποχῆς μας.

Βέβαιοι περὶ τῶν ὅλως ἰδιαιτέρων προσόντων, τὰ ὁποῖα σᾶς διακρίνουν, παρακαλοῦμεν ὅπως ἀποδεχθῆτε τὴν ἐθνικωτάτην καὶ εὐρύτερον ἀνθρωπιστικὴν ταύτην ἀποστολήν.

Μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως καὶ τιμῆς,

Ὁ Πρόεδρος

Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

Δήμαρχος Ἀθηναίων

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς καὶ ἀ. α. ὁ Διευθυντῆς

Γ. ΛΑΜΠΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

**

Δὲν γνωρίζω ἂν ἐγενόμεθα ἄξιοι τῆς τιμητικῆς ταύτης ἐντολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνικῶν Δήμων, ἂν ἀνταπεκρίθημεν εἰς τὰς προσδοκίας αὐτῆς καὶ ἂν ἐπετύχομεν εἰς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἐπεχειρήσαμεν τὴν ἀνὰ τὴν Ἀλβανίαν ἐκδρομὴν.

Οἱ εὐρίσκοντες ζωηρὰ κάπως χρωματισμένας τὰς ἐντυπώσεις μου αὐτάς, πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι ἡ ἀποστολή μας αὕτη ἦτο ἐξόχως λεπτή. Μετέβημεν εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ὄχι ἀσκοῦντες προπαγάνδαν πολιτικὴν. Κάθε ἄλλο. Οὔτε διὰ νὰ ἀναρριπίσωμεν παλαιὰ μίση καὶ παλαιὰς ἀντιζηλίας. Τοῦναντίον ηὐλαβήθημεν τὸ ὑπάρχον καθεστῶς, καὶ ὅπως τηρῶμεν καὶ ἡμεῖς ὡς Ἕλληνες ἀκμαῖον τὸ ἐθνικὸν μας φρόνημα, ἔτσι ἐσεβάσθημεν καὶ τῶν Ἀλβανῶν τὸ ἐθνικὸν αἴσθημα. Ἐπεσκέφθημεν τὴν Ἀλβανίαν κρατοῦντες δᾶδα φωτεινὴν, φωτίζουσαν τὴν εὐρείαν λεωφόρον τῆς διατηρήσεως ἐγκαρδίων γειτονικῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως εὐρύτερων οἰκονομικῶν σχέσεων, διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν. Βέβαια, ἐκκρεμῆ ζητήματά τινα κοινοῦ ἐνδιαφέροντος, ὡς εἶναι αἱ ἀποζημιώσεις, ἡ λειτουργία ναῶν καὶ σχολείων, ἡ χρῆσις τῆς γλώσσης, ὡς καὶ ζήτημα ἰθαγενείας, τὰ ἐθίξαμεν ὅλα. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δύνανται νὰ λυθοῦν ἐν πνεύματι δικαιοσύνης, ἂν ἐπικρατήσῃ καλὴ πίστις καὶ γίνουν λογικαὶ ἀμοιβαῖαι ὑποχωρήσεις. Τὸ ἔδαφος εἶναι πρόσφορον πρὸς τοῦτο. Ἡμεῖς ἐδείξαμεν τὰς καλλιτέρας διαθέσεις, ἐξήραμεν τὰς προόδους τῆς φίλης χώρας, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν διοίκησιν καὶ τὰς φιλοτίμους προσπαθείας τῶν κυβερνῶντων, ὅπως εἰσέλθῃ αὕτη εἰς τὸν πλατὺν δρόμον κράτους εὐνομουμένου καὶ συγχρονισμένου.

Ἡξίουν ἴσως τινές, ἀντὶ τῆς φιλοξενίας ἣν μᾶς παρέσχον, ὡς καὶ τόσων ἄλλων ἐκ μέρους τῶν ἐπισήμων Ἀλβανῶν καὶ τῶν λαϊκῶν τάξεων φιλικῶν ἐνδείξεων, νὰ ἐλέγξωμεν τὴν πολιτικὴν των καὶ νὰ λύσωμεν ἡμεῖς ἐκεῖ ἐπιτοπίως τὰς φυλετικὰς καὶ ἔδαφικὰς διαφορὰς μας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον ἰδικόν μας. Ἀνήκει εἰς ἄλλους. Ἡμεῖς ἐλειάναμεν καὶ προπαρεσκευάσαμεν τὸ ἔδαφος διὰ περαιτέρω συνεννοήσεις διεξαχθησομένας ὑπὸ ἀρμοδιωτέρων ἡμῶν προσώπων.

Ὁ ἀναγνώστης τῶν κατωτέρω δημοσιευομένων ἐντυπώσεών μου, δύναται νὰ μορφώσῃ ἀσφαλῆ κρίσιν περὶ τοῦ ἐπιτυχοῦς ἢ μὴ χειρισμοῦ τῶν ζητημάτων, ὡς καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τὰ ὁποῖα ἔσχεν ἡ ἀνὰ τὴν Ἀλβανικὴν Ἐπικράτειαν δεκαπενθήμερος ἐκδρομὴ μας.

Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

ΑΘΗΝΑΙ—ΦΛΩΡΙΝΑ

Δὲν εἶχον ἀκόμη στειρεύση αἱ πηγαὶ τῶν συγκινήσεων, νωπαὶ δὲ καὶ οἶονεὶ ἀνάγλυφοι διετηροῦντο ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην ὑπερπεντακοσίων ἀπὸ πάσης γῆς Ἑλλάδος συναθροισθέντων ἐκδρομέων αἱ ζωηραὶ ἐντυπώσεις, ἐκ τῆς 15θήμερου ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην ἐκδρομῆς ἀπὸ τὰς ἀφθάστου μεγαλείου θρησκευτικὰς πομπὰς καὶ τελετὰς κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Παθῶν καὶ τοῦ Πάσχα, (3—16 Ἀπριλίου 1931).

Ὅπως καὶ αἱ ἀνὰ τοὺς θεοβαδίστους τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Σιών, τῆς Βηθλεέμ, τῆς Γαλιλαίας, τῆς Γεθσημανῆς, τῆς Ἱεριχοῦς, τοῦ Ἰορδάνου, τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, πλήρεις θρησκευτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔθνικοῦ θελγήτρου ἐκδρομαί, τοὺς ἱεροὺς τούτους τόπους τοὺς ὁποίους μετὰ τόσης στοργῆς, αὐτοθυσίας καὶ φανατισμοῦ φρουροῦν ἀπὸ αἰώνων, ἀκοίμητοι θεματοφύλακες, ἀπλοῖ ρασοφόροι, ἐκ τῆς παλαιᾶς, τῆς νέας καὶ τῆς δούλης ἀκόμη καταγόμενοι Ἑλλάδος, ἐκτιθέμενοι εἰς μυρίους κινδύνους, διωγμοὺς καὶ στέρησεις, παλαίοντες κατὰ φανατικῶν ἀντιζήλων ἐχόντων ἄφθονα τὰ μέσα καὶ δὴ τὰ ὑλικά, καὶ ὅμως διεκδικοῦντες σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν, τί λέγω, χιλιοστόμετρον πρὸς χιλιοστόμετρον τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς ὀρθοδοξίας, ὁποίας ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως πρόξενοι κατέστησαν! Καὶ μετὰ τὴν ἱερὰν ταύτην θεωρίαν, ἴδου ἡμεῖς ἀπὸ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, τετρακόσια μέτρα ὑπὸ τὴν ἴσαλον κειμένης, εἰς ὕψος 1850 μέτρων ὑπὲρ αὐτήν, εἰς τὸ χιονοσκεπὲς Πισοδέρι τῆς Μακεδονίας καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὴν λίμνην τῆς Ὀχρίδος τῆς Ἀλβανίας καὶ ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν Ἀῶν, (τὴν Βοϊοῦσαν), ποταμὸν διασχίζοντα, θὰ ἔλεγα καὶ ἐνοῦντα, δύο φίλους καὶ ὁμαίμονας λαούς, Ἕλληνας καὶ Ἀλβανούς.

Καὶ ἡ μὲν ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην ἐκδρομὴ εἶχεν ἀπλῶς χαρακτηριστικὸν, τὴν παρακολούθησιν τῶν τελετῶν τοῦ δρᾶ-

ματος τοῦ Ναζωραίου, τοῦ κήρυκος τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης τῶν λαῶν. Ἐπὶ πλέον δὲ εἶχε καὶ σκοπὸν ἠθικῆς ἐνισχύσεως τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων τῆς ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι τάσσουν ἑαυτοὺς φρουροὺς προνομίων ἅτινα μᾶς ἐκληροδότησαν αἰώνων θυσίαι. Εἶναι δὲ ἀληθῶς παρήγορον ὅτι ἀπὸ τινων ἐτῶν ὀργανοῦνται κατ' ἔτος ἐκδρομαὶ εἰς Παλαιστίνην περιβαλλόμεναι, ὡς ἐφέτος, καὶ ὑπὸ ἐπισήμου χαρακτῆρος, διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτὰς ἀντιπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ, τῆς Ἀεροπορίας, τῶν Δήμων καὶ ἄλλων ὀργανώσεων, καὶ ὀφείλω νὰ τονίσω τὴν ἀνάγκην τῆς συμμετοχῆς ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων Ἑλλήνων εἰς τὰς ἐκδρομὰς ταύτας, καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν τὴν ὁποίαν ἐκεῖθεν ἀποκομίζουσι, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἐπισκέψεις αὗται πληροῦν χαρᾶς τὰς ψυχὰς τῶν καλῶν ἐκείνων μοναχῶν, τῶν ὁποίων τὸ θεάρεστον ἔργον ὑποπίπτει οὕτω εἰς τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν τῶν ὁμογενῶν πάντων. Θὰ ηὐχόμην μάλιστα ὅπως οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὴν Παλαιστίνην μὴ ἀποτελοῦνται, ὡς συνήθως, μόνον ἀπὸ ἐκδρομεῖς ὑπερβάντας τὴν μέσην ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν νεολαίαν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἣ ὁποία πολλὰ ἔχει νὰ διδαχθῇ καὶ πολλὰς ν' ἀντλήσῃ γνώσεις καὶ ἀπὸ ἱστορικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐθνολογικῆς ἀπόψεως καὶ γεωλογικῆς ἀκόμη, ἐπισκεπτομένη τὰ μέρη ταῦτα.

Κρίνω περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι τὴν ἱερότητα τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ἐλάμπρυνεν ἡ εὐλάβεια τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ ἰδίως τῶν γυναικῶν τοῦ λαοῦ, αἱ ὁποῖαι τίς εἶδε μὲ ποίας θυσίας καὶ στερήσεις ἐξησφάλισαν τὴν δαπάνην τοῦ ταξειδίου.

* *

Ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς τὴν μικρὰν Ἀλβανίαν συγκροτηθὲν συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον παρέστην μετὰ τοῦ Δημάρχου Μεσολογγίου ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐνώσεως τῶν Δήμων τῆς Ἑλλάδος, τί ἄλλο ἐπεδίωκε παρὰ τὴν συναδέλφωσιν καὶ εἰρηνεύσιν τῶν πολυβασανισμένων καὶ μέχρις ἐσχάτων ἀλληλοσπαρασσομένων λαῶν τῶν ἐξ Βαλκανικῶν Κρατῶν, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰ 70 ἑκατομμύρια.

Ἐδέχθην δὲ προθύμως τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμε

τὴν τιμὴν νὰ μοῦ ἀναθέσῃ ὁ Δήμαρχος τῆς πρωτεύουσας καὶ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως τῶν Δήμων. Τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ἰσχυρὰ ἔλξις μὲ ἔσυρεν ἀπὸ πολλοῦ πρὸς τὸ νεαρὸν τοῦτο βασιλεῖον τῶν Ἀλβανῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου δεσμοὶ ἱστορικοὶ καὶ φυλετικοὶ συνδέουν ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας. Εὐλόγως δὲ ἐξαίρεται ἡ πρωτοβουλία τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ εἰρηνόφιλος ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἑνώσεως κ. Παπαναστασίου, ὅπως φέρῃ εἰς φιλικὴν συνεννόησιν,—καὶ διατὶ ὄχι εἰς συνεργασίαν;—τοὺς μικροὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς, τόσῃν ἀνάγκῃν ἔχοντας αὐτῆς, ὅπως ἐν φιλοτίμῳ εἰρηρικῇ ἀμίλλῃ καὶ ἀπηλλαγμένοι φυλετικῶν ἐρίδων, ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικῶν ἄλλων ἐπιρροῶν, ἐπιτύχουν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον αὐτῶν.

Πλὴν τοῦ ὑπογραφομένου, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑνώσεως τῶν Δήμων—ὄργανισμοῦ ὅστις παρέχει πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν, ἐξυπηρέτησιν καὶ προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ὠρίσθη καὶ ὁ δήμαρχος Μεσολογγίου κ. Εὐαγγελᾶτος, ὁ αὐτοδημιούργητος καὶ ρέκτης Κεφαλλῆν, εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ ὁποίου τόσα χρεωστεῖ τὸ ἔνδοξον Μεσολόγγι.

* * *

Καὶ ἀνεχωρήσαμεν μαζὶ ἐξ Ἀθηνῶν, ἀκολουθήσαντες τὴν συντομωτέραν ὁδόν. Ἐπήραμεν τὴν ταχεῖαν βραδυνὴν ἀμαξοστοιχίαν ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Θεσσαλονίκην, ἀπεβιβάσθημεν τὸ πρωῖ εἰς τὸ Πλατὺ καὶ ἐκεῖ συνηντήσαμεν τὸ τραῖνον τῆς Φλωρίνης. Πρώτη μας εὐοίωνος ἀντίληψις τὰ ἀντιπλημμυρικά καὶ ἀποξηραντικὰ ἔργα τῆς Φαουντέσιον ποῦ γίνονται περὶ τὸν Λουδῖαν. Ἄν, ὡς ἐλπίζεται, περατωθοῦν μὲ τὸ παραγωγικὸν δάνειον ἐντὸς διετίας, ἡ ἐπάρκεια τῆς χώρας μας θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀποδόσεως ἑκατοντάδων χιλιάδων στρεμμάτων εἰς τὴν καλλιέργειαν, ἀπαλλασσομένου τοῦ εὐφοροτάτου Μακεδονικοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὰς καταστρεπτικὰς ἐτησίαις πλημμύρας καὶ τὴν φθοροποιὸν ἐλονοσίαν. Ἴδου κάτι τι ποῦ μᾶς ἀνεκούφισε καὶ μᾶς αἰσιοδόξησε.

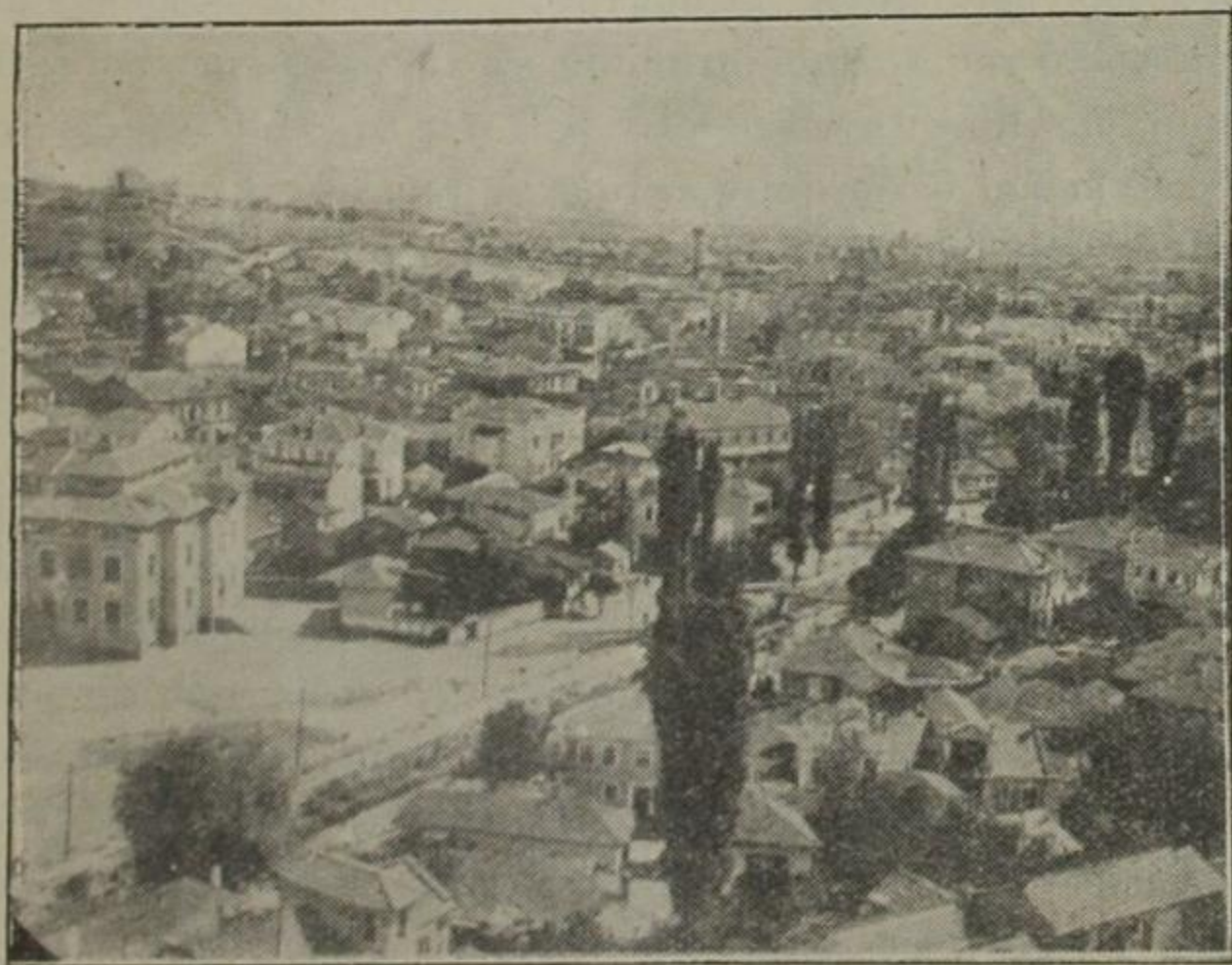
Τὸ τραῖνον προχωρεῖ πρὸς τὴν Βέρροϊαν—τὴν φιλόξενον πόλιν ποῦ μᾶς ἐφιλοξένησε κατὰ τοὺς ὠραίους Βαλκανικοὺς ἀγῶνας τοῦ 1912 μὲ τὸ 12ον πεζικὸν σύνταγμά μας—μετ' ὀλίγον ἰδου ἡ Νάουσα, ἡ ὀνομαστὴ διὰ τὸν λευκὸν τῆς ἀνθρακα ποῦ

κινεῖ τὰ περίφημα ἐργοστάσια τὰ παράγοντα τὰ ὠραῖα ὑφάσματα, τὰ ὅποια οἱ ἐν Ἀθήναις ἔμποροι μοσχοπωλοῦν ὡς Ἀγγλικά. Τόση εἶνε ἡ στερεότης καὶ τὸ ἀνεξίτηλον τοῦ χρωματισμοῦ των. Παραπάνω ἢ Ἐδεσσα, ἄλλο βιομηχανικὸν κέντρον μὲ τὴν ἰδίαν προστασίαν τοῦ λευκοῦ ἀνθρακος. Οἱ μεμψίμοιροι, οἱ ἀγνοοῦντες τὰ θαύματα ποῦ ἐπετέλεσεν ἡ ἐθνική μας βιομηχανία, ἃς ἔλθουν νὰ δροσισθοῦν, νὰ χαροῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὰ ἑλληνικὰ ἐργοστάσια τῆς Μακεδονίας. Τὸν συνταξιδεύοντα κ. Λαναοῦν, βιομήχανον Ναούσης, ἐρώτησα πῶς πᾶν τὰ ἐργατικά των. Μὲ χαρὰν μου ἤκουσα ὅτι αἱ χιλιάδες ἐργατῶν εἶνε εὐγνώμονες πρὸς τοὺς Μακεδόνας ἐργοδότας, διότι καὶ καλῶς ἀμείβονται καὶ συσσίτιον ἄριστον καὶ εὐθηνὸν ἔχουν καὶ ὑγιεινὴν περίθαλψιν καὶ ἔτσι ἐργατικὸν ζήτημα ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει. Μόνον ἔτσι ἠμποροῦμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀδελφικὴ συνεργασία ἐργάτου καὶ ἐργοδότου. Νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ σκλάβου αὐτοῦ Ἑλληνοῦ ἐργάτου. Ἄς ἀπολαύῃ ἐν μέτρῳ λογικῶ καὶ ὁ χειρῶναξ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν, ἐπικουροῦντος τοῦ κεφαλαίου. Τοῦτο εὐτυχῶς ἀπὸ τινος πράττουν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πειραιῶται καὶ τῶν ἄλλων βιομηχανικῶν κέντρων οἱ ἐργοδοταί.

Τὸ τραῖνον προχωρεῖ ὄλο καὶ ἀνερχόμενον. Ἴδου ἡ Ἄγρα (πρῶην Βλάδοβο) καὶ τὰ χυνόμενα νερά της. Τί ὠραῖον τὸ θέαμα τῶν καταρρακτῶν, πέριξ δὲ φύσεως χλοερᾶς, πλουσίας, δενδροφύτου. Καὶ μετ' αὐτὰ ἡ ὀνομαστὴ λίμνη. Μετὰ μιᾶς δὲ ὥρας διαδρομὴν φθάνομεν εἰς τὴν Φλώριναν.

Εἰς τὸν σταθμὸν μᾶς προῦπήντησεν ὁ δήμαρχος Φλωρίνης. Μὲ αὐτοκίνητον ἀνήλθομεν εἰς τὴν πόλιν. Ἡ πρώτη ἀντίληψίς μας ἦσαν δρόμοι κατακάθαροι καὶ ἀνοίγματα νέων ἀρτηριῶν τῆς πόλεως διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀποξημιώσεως κατόπιν ἐκτιμῆσεως, κηρυσσομένων τῶν ἀκινήτων ὡς ἐτοιμορρόπων. Κᾶτι παρεμφερὲς πού ἤρχισεν εἰς τὰ παλαιὰ χρόνια ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων, νὰ κρημνίζῃ, πολλάκις καὶ αὐθαιρέτως, τὰ διάφορα ἐπὶ κεντρικῶν δρόμων καρκινώματα. Ἐδῶ, τὸ ἐφαρμόζει, ὑπὸ μικρὰν κλίμακα, ὁ δήμαρχος Φλωρίνης. Ἀλλὰ τί δὲν προσθέτει ὁ διασχίζων τὴν πόλιν μικρὸς ποταμός. Καὶ τί διαυγῆ νερὰ καὶ τί

εὐμορφία ἢ ὄχθες του. Τώρα σκέπτεται ὁ δήμαρχος νὰ ζητήσῃ δάνειον διὰ νὰ ρυθμίσῃ καλύτερα τὴν ροήν του καὶ νὰ ἐγείρῃ δημοτικὸν μέγαρον. Κάποια πνοὴ ἀνεξαρτησίας φαίνεται εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Δήμων. Ἡ Κυβέρνησις ἢ σημερινὴ ἐνισχύει αὐτοὺς χωρὶς ὑπολογισμὸν καμματικῶν συμπαθειῶν. Κι' ἔτσι καὶ οἱ Δήμοι καὶ οἱ Δήμαρχοι θὰ χειραφετηθοῦν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν διὰ νὰ προβαίνουν εἰς ἔργα ἑξωραϊστικά, ὥστε νὰ μὴ θεωροῦνται καὶ διὰ τοὺς ἐντοπίους, ἀλλ' ἰδίως διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, αἱ ἐπαρχίαι μας ὡς τόποι ἑξορίας.

Ἡ Φλώρινα.

Ἡ Φλώρινα παρουσιάζεται εἰς τὸν ἐπισκέπτην μία πόλις εὐποροῦσα, χάρις εἰς τὴν εὐφορίαν τῆς ἀπεράντου πεδιάδος της. Δὲν εἶδα πτωχολογιά. Τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων ποὺ ἐκυκλοφοροῦσαν (ἡμέραν Ἀγίου Γεωργίου), τοὺς εἶδα καλοενδεδυμένους καὶ καλοθρεμμένους. Μὲ τοὺς ἀγῶνας των τοὺς γυμναστικούς. Ἔχει καὶ παιδαγωγεῖον, κτίριον λαμπρόν, ποῦ περιθάλλονται προσφυγόπουλα.

Προσθέτω καὶ αὐτὸ ἀκόμη, πρὸς ἔπαινον τοῦ Δημάρχου. Τὸ

άνοιγμα πλατειῶν καὶ κήπων εἶναι καὶ αὐτὸ εἰς τὸ ἐξωραϊστικόν του πρόγραμμα.

Κοῖμα ὅτι μετροημένοι ἦσαν αἱ ὥραι τῆς διαμονῆς μας εἰς τὴν Φλώριναν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν παρατείνωμεν, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καλύτερα τὴν πόλιν. Ἄλλὰ καὶ ὅ,τι εἶδαμεν, μᾶς ἐνέπνευσε τὴν ἀρίστην τῶν ἐντυπώσεων καὶ ἐπέισθημεν ὅτι ὅπου ὑπάρχουν ζηλευτοὶ καὶ φιλότιμοι δημοτικοὶ ἄρχοντες, ἐκεῖ καὶ ἔργα ἐξυγιαντικὰ καὶ ἐξωραϊστικά. Καὶ ἡ Κυβερνητικὴ τότε ἐνίσχυσις εἶναι ἐπιβεβλημένη.

Οἱ Φλωρινιῶται πανηγυρίζουν τὴν ἐπέκτασιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ σταθμοῦ εἰς τὴν πόλιν των καὶ ἐκεῖθεν γραμμὴ διὰ Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὰς 15 Μαΐου θὰ ἐγίνοντο τὰ ἐγκαίνια καὶ θ' ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία του. Ὅπως καὶ ἔγεινε.

Προσθέτω ἀκόμη ὅτι εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ χωριοῦ Βέβη, ὀλίγον ἀπέχοντα τῆς Φλωρίνης, εὐρέθησαν στρώματα λυγνίτου, τὰ ὅποια ἐκμεταλλεύεται Ἀγγλικὴ Ἑταιρεία. Ἀπὸ τὸν λυγνίτην αὐτὸν θὰ παράγεται πετρέλαιον, νάφθη καὶ καύσιμος ὕλη.

Τί θησαυροὺς ἐγκλείει εἰς τοὺς κόλπους της ἡ Μακεδονικὴ γῆ!

Οἱ σιδηροδρομικοὶ σταθμοὶ εἰς τὰ βόρεια αὐτὰ Μακεδονικά μας σύνορα ἀποτελοῦν τοὺς πνεύμονας τῶν πόλεων, τὰ ἀναψυκτικά των κέντρα. Εἰς κάθε ἀφιξίν τραίνου, κάθοδος τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κατοίκων εἰς τὸν σταθμόν. Σωστὸ πανηγῦρι. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν. Αἱ μόναι τέρψεις ποὺ ἔχουν αἱ ἀπομακρυσμένοι βορειναὶ Μακεδονικαὶ πόλεις, τὰς ὁποίας θεωροῦν, ἀδίκως, ὡς εἶπα, ὡς τόπους ἐξορίας οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐνῶ ὀφείλουν νὰ θεωροῦν τὴν εἰς ταύτας ὑπηρεσίαν των ὑποχρεωτικὴν θητείαν, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ δι' αὐτοὺς πηγὴν σπουδῆς καὶ πείρας καὶ γνώσεως τῆς Μακεδονικῆς ζωῆς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

ΚΟΡΥΤΣΑ

Ἐνα αὐτοκίνητον πολυτελείας, μάσκα Ἀμερικανικὴ, μᾶς παραλαμβάνει ἀπὸ τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον τῆς Φλώρινας, ποὺ ἐμείναμεν δι' ὀλίγας ὥρας, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὰ Ἀλβανικὰ ἐδάφη. Εἶναι ἡμερησίᾳ ἡ συγκοινωνία τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ Ἀλβανικὴ ἑταιρεία αὐτοκινήτων. Ἐρωτῶ τὸν σωφὲρ Βασίλην, ἕνα

ἔξυπνο Ἀλβανόπουλο, πὸν ἔζησε ἀρκετὰ χρόνια εἰς τὴν Ἀμερικὴν, μετὰ πόσῃν ὥρᾳ φθάνομεν εἰς τὴν Κορυτσάν, τὴν πάλαι Δασσαρήτιδα.—Κάτρε σαὰτ—τέσσαρες ὥρες, μοῦ ἀπαντᾷ Ἀλβανιστί. Οὔδι (ἡ ὁδὸς) ἴστι ἐμίρι (εἶνε καλή). Ἐμπίνι Φορίνγι (τὴν ἐχάραξαν οἱ Γάλλοι).

Ἐκαμαν καὶ μερικὰ καλὰ στὰ μέρη μας οἱ φίλοι μας οἱ σύμμαχοι. Μᾶς ἀνοιξαν καὶ μερικὰς συγκοινωνιακὰς ὁρηθρίας κατὰ τὸν πόλεμον εἰς ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας πὸν τῆς παρέσχομεν. Τοὺς Μακεδονικοὺς δρόμους οἱ Ἄγγλοι τὴν ὥραϊαν διαδρομὴν τοῦ Μπράλλου οἱ Γάλλοι κ' ἐδῶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὴν ἀπὸ Φλωρίνης εἰς Κορυτσάν οἱ ἴδιοι. Τοὺς εὐγνωμονοῦμεν!

Καὶ ξεκινοῦμεν. Ἡ συντροφιὰ μας ἀπετελεῖτο καὶ ἀπὸ νεαρὸν ζεῦγος πὸν ὠμίλει ἀγγλικά. Ἦσαν νιόγαμβροὶ. Ὁ νέος Ἀλβανὸς ἤρχετο ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν κομίζων ὄχι μόνον ἀφθονὰ δολλάρια, ἀλλὰ καὶ ὥραϊαν Ἀμερικανὴν σύζυγον. Καὶ τί ἡμερο πολιτισμένο ζευγάρι. Ἐρωτῶ τὸν σωφὲρ ἂν θὰ ἀναβῶμεν εἰς τὰ πανύψηλα χιονισμένα βουνὰ πὸν βλέπομεν. Δὲν μ' ἐξέπληξεν ἡ ἀπάντησις:—Θὰ τὰ καθαλικεύσωμεν, μοῦ ἀπαντᾷ. Καὶ ἀρχίζει ἡ ἀνοδος. Μεγαλειῶδες τὸ πανόραμα. Σειρὰ ὁρέων χιονισμένων ἀφ' ἑνός, εἰς τοὺς πρόποδας δ' αὐτῶν χωριὰ γραφικώτατα. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ βουλγαρόφωνα. Τὸ εὐεργετικὸν μηχανήμα ἀσθμαῖνον μετὰ ἀπείρους ἐλιγμοὺς ὅλονέν ἀνέρχεται τὴν κορυφὴν τῶν βουνῶν. Τὸ χιόνι, πυκνὸν καθ' ὁδόν, ἦτο στοιβαγμένον στὶς πλαγιές, τὶς δασωμένες. Ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος χρυσώνει τὶς χιονοκορυφές. Ἄν ἀπλώναμεν τὸ χέρι μας ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον, θὰ ἐδροσιζόμεθα μὲ τὰ βραδέως ἀναλυόμενα χιόνια.

Φθάνομεν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν στὸ ἱστορικόν, τὸ εὐμορφο Πισοδέρι. Εἰς ὕψος 1850 ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Εὐρισκόμεθα εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἀλπεις.

Καὶ ἡ κάθοδος ἀπείρως γραφικὴ. Χεῖμαρροι, ρυάκια, ποταμοί, χύνονται ὑπὸ μορφὴν καταρρακτῶν συνοδευόντων ἡμᾶς ἀρμονικώτατα. Ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ ἀντικρούζομεν ἄλλα χωριὰ χωμένα εἰς πλοῦτον πρασίνου. Βλέπομεν δεσπόζοντα τῶν χωριῶν μεγάλα κτίρια. Εἶναι σχολεῖα, ναοί, κοινοτικαὶ στέγαι πὸν τὰ ἀνήγειρον ἡ φιλοπατρία τῶν ξενητεμένων Ἑλλήνων, τὰ ὅποια